

АЛЕКО Оксана – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти, Донбаський державний педагогічний університет, пров. Вчительський, 1, м. Слов'янськ, 84122, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4935-1093>

ДЬОМА Світлана – завідувач, Комунальний заклад «Дитячий навчальний заклад № 1 «Зірочка», вул. Банківська, 83, м. Слов'янськ, 84122, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4958-2139>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.12/44.1>

Бібліографічний опис статті: Алеко, О., Дьома, С. (2021) Співпраця закладу дошкільної освіти та родини – необхідність і вимога сьогодення. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»*, 12 (44), 11–17, doi: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.12/44.1>

СПІВПРАЦЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА РОДИНИ – НЕОБХІДНІСТЬ І ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ

Анотація. У запропонованій публікації обґрунтовано важливість і значущість співпраці закладу дошкільної освіти з родинами вихованців у час реформування дошкільної освіти і серйозних трансформацій у сучасному суспільстві. Здійснено аналіз вітчизняних і зарубіжних досліджень з означеної проблеми, приділено увагу новим законодавчим документам (Державний стандарт дошкільної освіти, Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку) та зроблено акценти саме на розв'язанні проблеми співпраці закладу дошкільної освіти і батьків вихованців у цих документах.

Схарактеризовано процес співпраці педагогів закладу дошкільної освіти і батьків як двобічний, циклічний та поетапний. Заявлено про сучасні тенденції контактної діяльності педагогів закладів дошкільної освіти з родинами. Проаналізовано мету взаємодії двох важливих для дитини соціальних інститутів. Розкрито змістове наповнення основних етапів співпраці, а також висвітлено основні форми і методи роботи, які впроваджуються на кожному з етапів. Акцентовано на необхідності динамічної й адекватної батьківської позиції, яка б відповідала потребам, а також індивідуальним та віковим можливостям дитини.

На прикладі конкретного закладу дошкільної освіти продемонстровано дієві форми співпраці педагогів із родинами вихованців, такі як творча майстерня, театральний клуб, родинний театральний гурт, інтерактивні ігри з елементами соціального театру і Плейбеку, спільні батьківсько-дитячі свята та розваги, тематичні акції, які протягом тривалого часу впроваджуються в освітній процес дошкільного закладу. Як приклад наведено тезовий концепт театральної вікторини для батьків і дітей «Знавці театру», яка була проведена в цьому закладі дошкільної освіти. Заявлено плани на майбутнє фахівців педагогічного колективу і перспективи подальших досліджень з означеної проблеми.

Ключові слова: заклад дошкільної освіти, вихователі, діти дошкільного віку, родини вихованців, співпраця.

ALIEKO Oksana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Preschool Education, Donbass State Pedagogical University, 1, Vchitelsky lane, Sloviansk, 84112, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4935-1093>

DOMA Svitlana – Head, Preschool educational institution № 1 “Zirochka”, 83, str. Bankivska, Sloviansk, 84122, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4958-2139>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.12/44.1>

To cite this article: Alieko, O., Doma, S. (2021) Rozvytok obdarovanosti studentskoi molodi u ZVO Ukrainy [Cooperation between preschool educational institutions and families – modern need and requirement]. *Human Studies. Series of Pedagogy*, 12 (44), 11–17, doi: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.12/44.1>

COOPERATION BETWEEN PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND FAMILIES – MODERN NEED AND REQUIREMENT

Summary. *The proposed publication substantiates the importance and significance of cooperation between preschool educational institutions with the families of pupils during the reformation of preschool education and serious transformations in modern society. The analysis of domestic and foreign research on this problem is carried out, attention is paid to new legislative documents (State standard of preschool education, Concept of education of toddlers and preschoolers) and emphasis is placed on solving the problem of cooperation between preschool and parents in these documents.*

The process of cooperation between teachers of preschool educational institutions and parents is characterized as a bilateral, cyclical and phased process. The modern tendencies of contact activity of teachers of preschool educational institutions with families are declared. The purpose of interaction between two important social institutions in the life of a child is analyzed. The content of the main stages of cooperation is disclosed, as well as the main forms and methods of work that are implemented at each stage. Emphasis is placed on the need for a dynamic and adequate parental position that would meet the needs as well as the individual and age capabilities of a child.

On the example of a specific preschool educational institution, the effective forms of cooperation between teachers and the families of pupils, which have been introduced into the educational process of the preschool institution for a long time, have been demonstrated and described in detail. As an example, the thesis summary of the theatrical quiz for parents and children “Theater experts”, which was held in this preschool institution, is illustrated. Plans for the future of the teaching staff and prospects for further research on this issue have been announced.

Key words: *preschool educational institution, educators, preschoolers, families of pupils, cooperation.*

Вступ. Сьогоднішня вимагає серйозних, ґрунтовних змін в освіті взагалі та її першочерговій ланці – дошкільній освіті. Сучасна державна політика у сфері дошкільної освіти орієнтує на обов’язковість дошкільної освіти, гуманізацію педагогічного процесу, створення сприятливих умов для розвитку дітей, забезпечення єдності роботи батьків, закладу дошкільної освіти, громадськості в їх вихованні. Останнім часом відбувається суттєве реформування дошкільної освіти, так внесено важливі зміни до чинного законодавства стосовно дошкільної освіти: затверджено новий Базовий компонент (Державний стандарт) дошкільної освіти, Концепцію освіти дітей раннього та дошкільного віку, призупинено процес необґрунтованого закриття закладів дошкільної освіти. Водночас глибина освітніх реформ, якість і ефективність роботи закладів дошкільної освіти не можуть повністю задовольнити сучасні потреби особистості і суспільства. Існує нагальна потреба якісного поліпшення питання співпраці дошкільного закладу з родинами вихованців, посилення ролі сім’ї у вихованні дітей, розширення можливостей впливу родин на освітній процес закладу дошкільної освіти.

Не викликає сумніву думка, що саме з родини розпочинаються становлення особистості, її всебічний розвиток, формування моральних і духовних цінностей. Така висока місія батьківства визнана державними освітянськими документами (Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Державний стандарт дошкільної освіти (2021 р.), Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку (2020 р.)), які утверджують не лише права, а й обов’язки батьків у забезпеченні якісної освіти своїх дітей та створенні сприятливих для їх розвитку умов, розглядають батьків як повноправних членів освітнього процесу, партнерів і однодумців. Так, у Законі про дошкільну освіту зазначено, що відвідування дитиною закладу дошкільної освіти не звільняє сім’ю від обов’язку виховувати, розвивати і навчати її в родинному колі. Батьки або особи, які їх замінюють, несуть відповідальність перед суспільством і державою за розвиток, виховання і навчання дітей, а також збереження їх життя, здоров’я, людської гідності (Закон про дошкільну освіту, 2021).

В оновленому Державному стандарті дошкільної освіти члени авторського колективу визначили не лише стандартизовані вимоги до результату дошкільної освіти, а й окреслили обов’язкові умови, які допоможуть його досягти. Так, говорячи про відповідальність сім’ї за розвиток дитини, передбачена участь батьків або законних представників дитини в розвитку її компетентностей. Автори Стандарту зазначають, що в сім’ї мають забезпечити створення середовища для додаткового виховання, відповідно до компетентностей освітніх ліній; батьки

мають право на партнерську взаємодію психолого-педагогічних працівників закладів освіти з членами родини вихованців (іншими словами, на поради й консультації) (Державний стандарт, 2021). На відміну від попередніх стандартів дошкільної освіти, нинішній містить не лише перелік обов'язків батьків щодо виховання та навчання дітей, але й має поради, як це можна зробити в домашніх умовах. Усі рекомендації подано за лініями освіти та відповідно до завдань формування окремих компетентностей.

Аналіз останніх досліджень. Заклад дошкільної освіти і родина – два суспільні інститути, що мають єдину мету – виховання і всебічний розвиток дитини. На жаль, вихователям і батькам не завжди вистачає взаєморозуміння, тактовності, терпіння, щоб почути один одного і дійти згоди. Партнерство педагогів і батьків має перетворитись на взаємодію рівних учасників спілкування, які довіряють і поважають один одного. Нині саме партнерські стосунки між батьками та педагогами вітчизняні (Г. Беленька, О. Кононко, О. Косарева, М. Машовець та ін.) і зарубіжні (А. Адлер, Т. Гордон, Я. Хямяляйнен та ін.) дослідники визначають як такі, що найбільш сприяють вихованню малят. Батьки й інші члени родини не мають виступати в ролі контролерів, експертів чи спостерігачів, а навпаки, почати взаємодіяти з вихователями й дітьми саме на засадах партнерства.

Співпраці сім'ї з дошкільними закладами присвячені праці вітчизняних і російських дослідників (Т. Алексеєнко, О. Арнаутова, Г. Беленька, Н. Виноградова, Л. Врочинська, Н. Гавриш, І. Гребенніков, І. Дідук, О. Долинна, Л. Загик, Т. Кірієнко, О. Кононко, О. Косарева, В. Котирло, М. Машовець, А. Назаренко, І. Нестайко, Л. Островська, Т. Пагута, Т. Поніманська, В. Постовий, Т. Тіханіна та ін.), а також закордонних науковців (А. Адлер, Р. Дрейкурс, К. Казьмерчак, Б. Тайзард, Я. Хямяляйнен та ін.).

Сучасні тенденції контактної діяльності з сім'єю визначають необхідність переходу закладу дошкільної освіти на нову парадигму, яка становить нову «керівну філософію», в основі якої лежить мотиваційно-системний підхід і особистісно орієнтовані цілі його здійснення: орієнтація на дитину, її потреби; створення в дошкільному закладі умов, що забезпечують розвиток особистості дитини; поєднання суспільної і сімейної життєвих сфер; зміна структури і змісту освітньо-виховного процесу; залучення батьків до педагогічного процесу. Основну мету взаємодії родини та дошкільного закладу вбачаємо в:

- досягненні узгодженості у вихованні дітей, яке здійснюється дошкільним закладом і родиною, при цьому не применшуються інтереси один одного і поєднуються зусилля для досягнення більш високих результатів;
- забезпеченні єдності виховних цілей та ідеалів сім'ї і суспільства, розумному об'єднанні можливостей, зусиль в організації життєдіяльності дітей;
- залученні батьків до життєдіяльності дитячого садка (відвідування різноманітних видів діяльності дітей; створення розвивального середовища);
- проведенні просвітницької роботи з родинами, оволодінні батьками практичними навичками виховання дітей.

Автори Державного стандарту дошкільної освіти акцентують на тому, що сім'я виступає дієвим, моделюючим, соціальним, комунікативним, культурним інститутом виховання, навчання і самореалізації особистості. Зазначена тенденція збільшує роль партнерської взаємодії педагогічних працівників закладів освіти з членами родини вихованців. Підвищення культури відповідального батьківства посилює необхідність педагогічного просвітництва сімей, які опинились перед численними соціальними, духовними, екологічними викликами сьогодення (Державний стандарт, 2021).

Підтримуємо думку сучасних дослідників, які вважають виправданою практику окремих країн Європи і світу із застосуванням всебічно прописаного протоколу взаємовідносин закладу дошкільної освіти з батьками, в якому батьки мають свідомо поставитися не лише до прийняття цінностей, пріоритетів, які декларує заклад дошкільної освіти, а й визначити і прийняти систему правил, відповідальностей, за порушення яких батьки мають нести особисту відповідальність, і не лише моральну, а й матеріальну.

Мета статті. Мета статті – обґрунтування значущості та необхідності співпраці закладу дошкільної освіти з родинами вихованців, характеристика сучасних, дієвих форм взаємодії.

Виклад основного матеріалу. Взаємодія сім'ї і дошкільного закладу є об'єктивною необхідністю та вимогою сьогодення, оскільки педагогів і батьків об'єднує одна мета – виховання соціально зрілої, всебічно розвиненої і успішної особистості.

Не викликає сумніву, що з розвитком дитини передусім має змінитися батьківська позиція стосовно самої дитини, сприйняття дорослими її потреб, можливостей, інтересів, що також змінюються, тощо. Дошкільний заклад має допомогти батькам відчутти необхідність цієї динаміки. Якщо не реалізувати цю умову, можна спричинити відчутний для дитини розрив між вимогами до неї з боку батьків і дошкільних працівників, причому наслідки такого конфлікту можуть бути надзвичайно болісними, передусім, для самої дитини. На допомогу батькам у роботі дошкільного закладу мають бути передбачені послідовна система психолого-педагогічного та соціально-педагогічного консультування, зустрічі з фахівцями для надання адресної допомоги саме тим, хто її потребує, а не формально, система тренінгів, у процесі яких батьки мають дійти висновку про необхідність динамічної й адекватної батьківської позиції, яка б відповідала потребам, індивідуальним та віковим можливостям дитини.

Дієва співпраця родини та дошкільного закладу рідко виникає відразу. Це тривалий процес, довга і кропітка праця, яка вимагає терплячого, неухильного дотримання вибраної мети. Усвідомлення взаємодії ЗДО і родини як двобічного, циклічного та поетапного процесу, що розгортається по спіралі, дає змогу ефективно спроектувати цей процес. Циклічний процес взаємодії при цьому проходить такі етапи: прояснення очікувань (з'ясування сім'єю та ЗДО очікувань від співпраці); погодження (узгодження точок зору і прогнозування розвитку взаємодії дошкільного закладу та родини); проектування взаємодії (спільне створення програми і плану взаємодії ЗДО та батьків); соціально-педагогічний моніторинг (постійне спостереження за розвитком взаємодії ЗДО та родини, аналіз, оцінка отриманих результатів); рефлексія (критичний аналіз та оцінка результатів взаємодії ЗДО і сім'ї; осмислення ролі кожного учасника процесу в житті дитини і один одного).

Кожен з етапів супроводжується зміною форм і методів взаємодії: від анкетування, опитування, контактної взаємодії, адресної допомоги (консультації лікаря, психолога, соціального педагога та інших спеціалістів), залучення батьків до педагогічного процесу дошкільного закладу (запрошення на відкриті заняття, педагогічні ради; проведення спільних свят, розваг, спортивних змагань) до організації системи тренінгових занять, семінарів, круглих столів, сімейного клубу, батьківських конференцій, спільних екологічних і благодійних акцій, спілкування на вебсторінках вихователів і психологів і т. ін. (Алеко, 2016).

Сучасна дослідниця Г. Беленька наголошує на тому, що співпрацювати з батьками необхідно, але примушувати до співпраці не доцільно, натомість варто заохочувати. Залучення до співпраці варто здійснювати поступово – покроково і починати вихователю слід із презентації власної компетентності. Педагогу необхідно постійно вдосконалювати рівень своєї педагогічної майстерності й здійснювати творчий пошук методів і форм залучення родин до участі в освітньому процесі закладу (Беленька, 2019).

Тільки усвідомлення важливості та необхідності взаємодії кожного з учасників цього процесу призведе до позитивних результатів.

Багато років поспіль викладачі кафедри дошкільної освіти Донбаського державного педагогічного університету співпрацюють із потужним, професійним колективом закладу дошкільної освіти № 1 «Зірочка» м. Слов'янська. Цей заклад є прикладом затишного осередку, в якому всі його члени є не тільки учасниками освітнього процесу, але й членами великої, дружньої родини. Педагоги дошкільного закладу постійно впроваджують нові і сучасні форми роботи з родинами вихованців, усвідомлюючи значущість і нагальну необхідність цього процесу.

Багато форм співпраці з родинами тісно пов'язані з провідною темою закладу «Театралізована діяльність дошкільників у закладі дошкільної освіти». У межах цієї теми були започатковані форми роботи, які стали постійно діючими, так, у творчій майстерні «Театральний» батьки разом із дітьми виготовляють ляльок та декорації для різних видів театру, а педагоги проводять захоплюючі майстер-класи з формування навичок ляльководіння та виготовлення театральних іграшок.

Вихователі під керівництвом методиста ЗДО організували сімейний театральний клуб «Водограй», в якому батьки були залучені до роботи над такими темами, як «Організація дитячого дозвілля – працюємо разом», «Ідеї для майстрування разом з дітьми», «Театр вдома – веселе дозвілля всієї родини» та навіть підготували мінівиставу з елементами «Міппет-Шоу».

Батьки є постійними учасниками спільних батьківсько-дитячих свят та розваг, так, у драматизації казки «Колосок» акторами були не тільки діти, але й їхні батьки; а скільки позитивних емоцій отримали діти, а ще більше – їх матусі й татусі у театральній вікторині «Знавці театру»!

Родини вихованців «Зірочки» ніколи не залишаються байдужими і беруть участь у проведеному тематичних акцій, таких як «Осінь-чарівниця», «Птахи – наші пернаті друзі», «Моя ялиночка найкраща!», «Театр своїми руками». У кожного вихованця є привід пишатися яскравими здобутками і перемогами, які їм допомогли отримати їх рідні. А педагоги закладу завжди організують святкове нагородження і відзначають кожную родину – учасницю акції.

Із задоволенням батьки беруть участь в інтерактивних іграх з елементами соціального театру і Плейбеку (театр психологічних імпровізацій), перевтілюючись в акторів-імпровізаторів.

Напевно, не кожен дошкільний заклад може похвалитися наявністю сімейного театального гурту, а в ЗДО № 1 «Зірочка» є гурт «Черевички», в якому її члени (родина Заглядових) під керівництвом музичного керівника майстерно опанували роботу з ляльками-топотушками та підготували яскравий виступ. У планах на майбутнє фахівці педагогічного колективу ЗДО № 1 «Зірочка» мають багато цікавих ідей і знахідок, які планують реалізувати і впровадити в освітній процес своєї дружньої родини.

Як приклад хочемо навести тезовий конспект театральної вікторини для батьків і дітей «Знавці театру» (підготували: завідувач КЗ ДНЗ №1 «Зірочка» С.І. Дьома; вихователь-методист Н.В. Горбунова; вихователь В.О. Войлова).

Ведуча: Добрий день, шановні батьки і діти! Рада вас бачити. Сьогодні ви станете учасниками театральної вікторини «Знавці театру». В ході цієї вікторини ви матимете нагоду продемонструвати всі свої знання про театр. У вікторині братимуть участь 2 команди дітей із батьками: «Маска» та «Капелюшок». Треба визначити капітанів та журі.

I. Перший конкурс нашої вікторини «Розминка».

– Кожній команді потрібно відповісти на питання про театр. Якщо команда не може відповісти на питання, інша команда зможе їй допомогти. Команда, що дала більшу кількість правильних відповідей, отримує бал. Отже, слухаємо питання:

- Як називаються місця в театрі, де сидять глядачі? (Глядацька зала)
- Як називається театр, де артисти виконують свої ролі за допомогою танцю? (Балет)
- Як називається місце, де виступають актори? (Сцена)
- Як називається театр, де актори не розмовляють, а співають? (Опера)
- Як називається дія, яка відбувається на сцені? (Вистава)
- Як називається оголошення про виставу? (Театральна афіша)
- Як називаються штори, які відкриваються перед виставою? (Завіса)
- Людина, яка виконує роль на сцені? (Артист)
- Перерва між діями спектаклю. (Антракт)
- Найприємніший для артистів шум під час вистави – це... (Оплески)

II. Другий конкурс «Театральні професії».

– Слухайте уважно правила проведення цього конкурсу: кожна команда по черзі називає одну театральну професію, обводить картинку з зображенням цієї професії лазерною указкою. Слухайте один одного уважно: повторюватися не можна, повторювана професія зараховуватись не буде!

Якщо учасники не можуть назвати професію, ведуча може поставити їм додаткові питання, наприклад:

- хто підбирає і шиє театральні костюми?
- хто гримує артистів?
- хто пише сценарії вистав?
- хто пише музику до спектаклів?
- хто керує оркестром музикантів?
- хто робить декорації до вистав?
- хто грає ролі?
- хто займається постановкою вистави? І т. д.

III. Наступний конкурс «У світі казки».

– Необхідно відгадати, про якого героя загадка та як ця казка називається (пропонуються віршовані загадки про героїв з українських народних казок, авторських та казок зарубіжних авторів).

IV. Наступний конкурс «Ми – артисти».

– Кожній команді надається можливість продемонструвати свою акторську майстерність, побувати в ролі акторів.

Актори мають вміти демонструвати різні почуття, емоції: сум, радість, здивування, переляк, образи і т. ін. Про те, яке почуття або яку емоцію переживає людина, можуть красномовно сказати вираз на її обличчі, рухи або міміка. Ми зараз подивимося, як ви зможете виражати різні емоції.

Завдання для команди «Маска» – зобразити людину, що відкусила лимон.

Завдання для команди «Капелюшок» – зобразити людину, яка їсть морозиво.

– А тепер завдання для дорослих – виголосити одну і ту ж фразу по-різному, передати ту чи іншу емоцію.

Завдання для команди «Маска» – фразу «У нас сьогодні гості» вимовити із запитанням.

Завдання для команди «Капелюшок» – вимовити фразу «Ми сьогодні йдемо в театр» радісно.

Наступна фраза: «Ми разом будемо читати казки».

Завдання для «Маска» – вимовити цю фразу сумно.

Завдання для «Капелюшок» – вимовити цю фразу здивовано.

V. А зараз нас очікує конкурс капітанів:

– Шановні капітани, уявіть на хвилину, що ви виступаєте на сцені. Вам необхідно за допомогою рухів, міміки і жестів зобразити будь-яку тварину.

На сцену запрошується команда «Маска». Ваше завдання – зобразити голодного вовка, що біжить по полю.

А тепер у ролі артистів пропонується побувати капітану команди «Капелюшок». З допомогою міміки, жестів і рухів зобразіть боягузливого зайчика, що плутає свої сліди.

VI. І наостанок ми з вами побуваємо в ролі глядачів. Наш конкурс називається «Правила поведінки в театрі».

Вам потрібно згадати, що означає бути вихованою людиною і як поводитись у театрі. По черзі команди будуть називати по одному правилу.

За кожне правило команда отримує бал.

Ведуча: Наша вікторина дійшла кінця. Кожна команда яскраво продемонструвала свої знання про театр. Підіб'ємо підсумки вікторини.

Команда «Маска» ... балів.

Команда «Капелюшок» ...балів.

Нагородження учасників!

Висновки. Співпраця закладу дошкільної освіти з родинами вихованців – одне з першочергових завдань дошкільної освіти загалом і кожного закладу дошкільної освіти зокрема. Сучасне життя спонукає до урізноманітнення та оновлення форм спільної роботи з батьками. Залучення батьків до співпраці, творчості і дипломатичності педагогів – упевнений шлях до успіху. Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі вбачаємо в розробці новітніх онлайн-технологій співпраці ЗДО з родинами вихованців, які відповідатимуть ситуації, що склалась у світі у зв'язку з пандемією.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алеко О. Формування первинного соціального досвіду дитини у процесі взаємодії суспільного і родинного виховання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Донбаський державний педагогічний університет. Слов'янськ, 2016. 259 с.
2. Беленька Г. Дошкільний заклад і родина: співпраця заради дитини. *Дошкільне виховання*. 2019. № 2. С. 3–6.
3. Гавриш Н., Нерянова С., Піроженко Т. Державний стандарт: аналізуємо зміни. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. № 2.
4. Закон про дошкільну освіту від 01.01.2021 р. № 2628-III. URL: <https://zakon.help/law/2628-III>
5. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція: Наказ № 33 від 12.01.2021 р. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

REFERENCES

1. Alieko O. (2016). Formuvannja pervynnogho socialjnogho dosvidu dytyny u procesi vzajemodiji suspiljnogho i rodynnogho vykhovannja. [Formation of primary social experience of the child in the process of interaction of public and family education]: dys. ... kand. ped. nauk. Sloviansk. [in Ukrainian].
2. Bjeljenjka Gh. (2019). Doshkilnyj zaklad i rodyna: spivpracja zarady dytyny. [Preschool and family: cooperation for the sake of the child]. *Doshkilne vykhovannia. Preschool education*, 2, 3–6 [in Ukrainian].

3. Ghavrysh N., Nerjanova S., Pirozhenko T. (2021). Derzhavnyj standart: analizujemo zminy. [State standard: we analyze changes]. Vykhovatelj-metodyst doshkiljnogho zakladu. Educator-methodologist of preschool institution, 2 [in Ukrainian].

4. Zakon pro doshkiljnu osvitu [Law on Preschool Education]. Nakaz № 2628-III vid 01.01.2021. Available at: <https://zakon.help/law/2628-III> [in Ukrainian].

5. Pro zatverdzhennja Bazovogho komponenta doshkiljnoji osvity (Derzhavnogho standartu doshkiljnoji osvity) nova redakcija. (2021). [About the statement of the Basic component of preschool education]. Nakaz № 33 vid 12.01.2021. Available at: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 25.05.2021